

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Sžp/26/2012
Identifikačné číslo spisu:	1008201300
Dátum vydania rozhodnutia:	16.07.2013
Meno a priezvisko:	CSc., JUDr. Eva Babiaková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1008201300.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, so sídlom Tulčík č. 27, 082 13 Prešov, IČO: 313 03 862, zastúpeného JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, so sídlom Štúrova č. 20, Košice, proti žalovanému Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky, so sídlom Námestie Ľudovíta Štúra č. 1, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. decembra 2008, č. k. 2S/150/2008 - 73, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 10. decembra 2008, č. k. 2S/150/2008 - 73 z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa tento domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu z 26. júna 2008, č. 87/2008-rozkl., v spojení s rozhodnutím Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky ako správneho orgánu prvého stupňa z 22. apríla 2008, č. 3537/2008-2.1/KD. Citovaným rozhodnutím správny orgán prvého stupňa nepriznal žalobcovi postavenie účastníka konania vo veci žiadosti Pozemkového spoločenstva bývalých urbarialistov obce Pribylina, o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha - medveďa hnedého. Žalovaný správny orgán v konaní o rozklade rozklad podaný žalobcom zamietol a rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa potvrdil.

Vychádzajúc z aktuálneho právneho stavu vymedzeného vnútroštátnym právom Slovenskej republiky, krajský súd konštatoval, že s účinnosťou od 1. decembra 2007 novela zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“ alebo „ZPK“) zmenila procesné postavenie občianskych združení zaoberajúcich sa ochranou prírody a krajiny v konaniach podľa tohto zákona tak, že namiesto procesného postavenia účastníka konania im zákon priznal postavenie zúčastnenej osoby. Práva a povinnosti zúčastnenej osoby vymedzuje v § 15a zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), ktorého právnomu režimu podliehajú konania podľa zákona o

ochrane prírody a krajiny, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak. Oprávnenie byť účastníkom predmetného správneho konania teda žalobcovi, ktorý je občianskym združením s predmetom činnosti ochrana prírody a krajiny (§ 2 ods. 1 ZPK), z osobitného predpisu, ktorým je v danom prípade zákon o ochrane prírody a krajiny, nevyplyva. Nemožno ho vyvodiť ani zo všeobecného predpisu o správnom konaní (§ 14 ods. 1 správneho poriadku), nakoľko žalobca sledujúci všeobecný záujem na ochrane prírody a krajiny nie je v žiadnom hmotnoprávnom vzťahu k predmetu správneho konania a jeho právneho postavenia (práv a povinností) sa rozhodnutie v danej konkrétnej veci nijako nedotkne.

Keďže však žalobca svoje tvrdenia o nesprávnosti a nezákonnosti napadnutého rozhodnutia oprel o komunitárne právo (najmä článok 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru) tvrdiac, že oprávnenie byť účastníkom správneho konania vo veciach týkajúcich sa porušenia vnútroštátneho práva životného prostredia mu vyplýva priamo z Aarhuského dohovoru (ďalej aj „Dohovor“), považoval krajský súd za prioritnú otázku posúdenie priameho účinku Aarhuského dohovoru v slovenskom právnom poriadku.

Aarhuský dohovor je medzinárodnou zmluvou, ktorá bola predpísaným spôsobom ratifikovaná, podpísaná i vyhlásená, a stala sa tak súčasťou vnútroštátneho poriadku Slovenskej republiky s právom prednosti pred zákonmi. Stotožnil sa s tým názorom žalovaného, že s ohľadom na znenie Dohovoru možno konštatovať, že Dohovor počíta s vnútroštátnymi normami na vykonanie jeho jednotlivých ustanovení.

Pokiaľ ide o článok 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, ktorý sa týka všeobecného prístupu k spravodlivosti vo veciach životného prostredia, bez zreteľa na to, či ide o povoľovací proces podľa článku 6 Dohovoru, vyslovil krajský súd názor, že obsah tohto článku je natoľko nejasný a nejednoznačný, že z neho nemožno bez pochybností vyvodiť pravidlo správania, ktoré autor touto normou sledoval.

Citovaný článok zaväzuje štát zabezpečiť prístup členov verejnosti k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí orgánov verejnej moci, ak sú v rozpore s vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia, na druhej strane však viaže zabezpečenie tohto záväzku na splnenie podmienok uvedených vo vnútroštátnom práve, ak sú nejaké. Z takto formulovanej normy nemožno jednoznačne vyložiť, aké práva má žalobca ako člen verejnosti vo vzťahu k správne konaniu vo veciach ochrany prírody a krajiny, prípadne i k súdne konaniu umožňujúcemu preskúmanie zákonnosti vydaných rozhodnutí.

Nemožno teda podľa názoru krajského súdu jednoznačne ani tvrdiť, že vnútroštátna právna úprava postavenia občianskych združení v konaní pred orgánmi ochrany prírody a krajiny je v rozpore s pravidlami ustanovenými v článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, preto krajský súd v zhode so žalovaným uzavrel, že napriek právu prednosti Dohovoru pred vnútroštátnymi zákonmi, založenému na článku 7 ods. 5 Ústavy SR, nemožno priznať článku 9 ods. 3 Dohovoru priamy účinok vo vnútroštátnom práve, pretože z tohto článku jednoznačne nevyplyva pre žalobcu právo byť účastníkom správneho konania, ktorého sa v konkrétnom správnom konaní dovoľával. V danom prípade teda nebolo možné uplatniť pravidlo o aplikačnej prednosti Dohovoru pred vnútroštátnymi zákonmi. Pokiaľ teda správne orgány postupovali podľa vnútroštátnej právnej úpravy - zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorý zaručuje žalobcovi v správnom konaní týkajúcom sa ochrany prírody a krajiny procesné postavenie zúčastnenej osoby s právami a povinnosťami vymedzenými v § 15a správneho poriadku a nepriznali žalobcovi postavenie účastníka konania, postupovali v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Na odvolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 2. júna 2009, č. k. 5Sžp/11/2009 - 102 rozsudok krajského súdu potvrdil.

Nakoľko všetky odvolania podané na Najvyšší súd Slovenskej republiky pod sp. zn. 5Sžp/6/2009 až 5Sžp/94/2009 sa týkali rovnakých účastníkov, obdobného skutkového stavu (primárny skutkový stav vychádzal z povolenia výnimky z podmienok ochrany chránených živočíchov, rastlín alebo chránenej časti krajiny) a totožného právneho problému vo vzťahu k neuznaniu postavenia žalobcu

ako účastníka správneho konania, Najvyšší súd Slovenskej republiky s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti obsiahnutú v § 6 OSP (navrhnutý procesný spôsob oboznámenia účastníkov s výsledkami súdneho konania nebol zvolený na úkor rýchlej a účinnej ochrany ich práv) a na tú skutočnosť, že dôvody, ktoré ho viedli k odmietnutiu odvolania (správne potvrdeniu rozhodnutia krajského súdu-pozn.), podrobne objasnil v rozsudku sp. zn. 5Sžp/6/2009, zvolil takú procesnú ekonómiu, že v podrobnostiach odôvodnenia tohto rozsudku odkazuje účastníkov na svoje hore uvedené rozhodnutie, ktoré účastníci majú k dispozícii.

Vo svojom rozsudku z 2. júna 2009, sp. zn. 5Sžp/6/2009, Najvyšší súd Slovenskej republiky, zaoberajúc sa námietkou žalobcu o rozpore slovenskej právnej úpravy s Aarhuským dohovorom nezistil z článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru vyplývajúcu podporu pre tvrdenie žalobcu, že existuje rozpor medzi slovenským právnym poriadkom a čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, lebo v prípade úkonov, resp. opomenutí orgánov verejných osôb, má každý v zmysle § 250t ods. 1 OSP právo sa návrhom domáhať odstránenia nečinnosti (tzn. opomenutia) správneho orgánu, a rovnako aj v zmysle § 250v ods. 1 OSP sa toto vzťahuje na odstránenie nezákonného zásahu (tzn. aktu, ktorý je v rozpore s vnútroštátnym právom nielen v oblasti životného prostredia).

Z článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru vyplýva, že navyše bez toho, aby boli dotknuté procesy preskúmania uvedené v odsekoch 1 a 2, každá strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia.

S prihliadnutím na celé znenie Aarhuského dohovoru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že pod slovné spojenie „úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia“, nie je možné subsumovať aj rozhodnutie správneho orgánu (ako individuálny správny akt), lebo toto slovné spojenie nie je v texte čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru výslovne uvedené, ale naopak je uvedené výslovne v iných ustanoveniach cit. Aarhuského dohovoru (napríklad v čl. 6, čl. 9 ods. 1, 2 a 4), na ktoré sa však žalobca v svojich odvolacích dôvodoch neodvolával.

Aarhuský dohovor ako medzinárodná zmluva o základných právach a ľudských slobodách teda nezabezpečuje väčší rozsah práva, ako zaručuje v súčasnosti platná vnútroštátna úprava, pričom táto požiadavka je predpokladom námietky takéhoto rozporu.

Keďže Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že žalobcom tvrdený rozpor medzi vnútroštátnym poriadkom a medzinárodnou zmluvou v jeho konkrétnom prípade neexistuje, nemohol sa ďalej zaoberať argumentmi žalobcu o prednosti čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru pred zákonom v zmysle čl. 7 ods. 5 Ústavy SR.

Žalobca 25. septembra 2009 doručil Ústavnému súdu Slovenskej republiky sťažnosť, v ktorej namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Sžp/11/2009 a jeho rozsudkom z 2. júna 2009, o ktorej ústavný súd rozhodol nálezom z 12. apríla 2012, č. k. IV. ÚS 95/2010-80.

Citovaným nálezom ústavný súd skonštatoval porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v namietaných konaniach a jeho rozsudkami sp. zn. 5Sžp/11/2009 z 2. júna 2009, sp. zn. 3Sžp/8/2009 z 11. júna 2009, sp. zn. 3Sžp/10/2009 z 11. júna 2009, sp. zn. 5Sžp/24/2009 z 2. júna 2009 a sp. zn. 3Sžp/19/2009 zo 17. septembra 2009 z dôvodu nepredloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, označené rozsudky zrušil a veci vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Súčasne Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky uložil vo veci opätovne rozhodnúť v súlade s výkladom práva EÚ podaným Súdny dvorom v rozsudku č. C-240/09 z 8. marca 2011. Táto povinnosť vyplýva zo všeobecných účinkov rozsudkov Súdneho dvora o prejudiciálnych otázkach týkajúcich sa výkladu práva EÚ (pozri rozsudky Súdneho dvora vo veci Blaizot č. C-24/86 z 2. februára 1988, bod 27, a vo veci Kühne a Heitz č. C-453 z 13. januára 2004, bod 21), podľa ktorých je výklad práva EÚ záväzný s účinkami ex tunc pre všetky vnútroštátne súdy od momentu, kedy sa uvedené pravidlo, ktoré bolo predmetom výkladu zo strany Súdneho dvora EÚ, stalo záväzným.

Súdny dvor v rozsudku z 8. marca 2011, č. C-240/09 uzavrel, že „článok 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia schváleného v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2005/370/ES zo 17. februára 2005 nemá priamy účinok v práve Únie. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, aby poskytol taký výklad procesného práva týkajúceho sa podmienok, ktoré je potrebné splniť na podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby, ktorý bude v čo najväčšej možnej miere v súlade tak s cieľmi článku 9 ods. 3 tohto dohovoru, ako aj s cieľom účinnej súdnej ochrany práv poskytovaných právom Únie, aby mohla organizácia na ochranu životného prostredia, akou je Lesoochrannárske zoskupenie VLK, napadnúť na súde rozhodnutie prijaté v rámci správneho konania, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Únie v oblasti životného prostredia."

Podstatou sťažnosti žalobcu bolo to, že Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 5 Sžp/11/2009 z 2. júna 2009, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, porušil jeho základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj jeho právo zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru z dôvodu, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto veci postupoval a rozhodol odlišne ako v inej jeho identickej veci vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 5Sžp/41/2009, v ktorej bolo konanie 22. júna 2009 Najvyšším súdom Slovenskej republiky prerušené z dôvodu podania návrhu Súdny dvor Európskych spoločenstiev (v súčasnosti Súdny dvor Európskej únie; ďalej len „súdny dvor“) na posúdenie predbežných otázok nevyhnutných na rozhodnutie veci podľa čl. 234 Zmluvy o Európskych spoločenstvách.

Ústavný súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že „ak najvyšší súd v posudzovaných veciach mal povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku Súdny dvor a v namietaných konaniach tak neurobil, pričom nesplnenie tejto povinnosti malo zároveň zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci samej, tak tým „zbavil“ sťažovateľa práva, aby sa súčasťou právneho základu pre meritórne rozhodnutie v namietaných konaniach stal výklad práva Európskej únie uskutočnený súdnym dvorom". Takýmto postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v namietaných konaniach a v nich vydanými rozsudkami došlo preto podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky k porušeniu sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Ústavný súd Slovenskej republiky pritom poukázal na závery Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-240/09 tak, ako ich reflektoval najvyšší súd v rozsudku vo veci 5Sžp/41/2009. Súdny dvor Európskej únie pri skúmaní obsahu položených predbežných otázok sa predovšetkým zaoberal možnosťou účinku „self-executing“ ustanovenia čl. 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, pričom vyslovil úvodný názor o jeho podmienenosti v tom (bod 45), že „práva stanovené v uvedenom článku 9 ods. 3" majú „členovia verejnosti", len ak „sú splnené podmienky uvedené vo vnútroštátnom práve, ak sú nejaké". To znamená, že toto ustanovenie je podriadené z hľadiska jeho výkonu alebo jeho účinkov tomu, že dôjde k vydaniu neskoršieho aktu. V prípade neexistencie právnej úpravy Únie v danej oblasti prináleží právnomu poriadku každého členského štátu upraviť procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, v predmetnom prípade zo smernice o biotopoch, pričom členské štáty nesú v každom prípade zodpovednosť za zabezpečenie účinnej ochrany týchto práv (pozri najmä rozsudok z 15. apríla 2008, Impact, C-268/06, Zb. S. 1-2483, body 44 a 45). Nemožno si preto predstaviť, že by bez toho, aby sa narušila účinná ochrana práva Únie v oblasti životného prostredia, bol možný taký výklad ustanovení článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru,

ktorý by spôsobil praktickú nemožnosť alebo veľkú obtiažnosť výkonu práv zverených právom Únie (bod 45).

Preto v procese transpozície tohto práva do slovenského právneho poriadku nie je možné sa uspokojiť iba s odkazom na existujúce nepriame formy právnej ochrany (napríklad procesné podania na Prokuratúru Slovenskej republiky alebo Verejného ochrancu práv), ktoré síce môžu smerovať aj k vyvolaniu súdneho konania (napríklad žaloba prokurátora v prípade nevyhoveniu jeho protestu), ale je nutné v konaní podľa zákona č. 543/2002 Z. z. aplikácie uprednostniť cieľ sledovaný článkom 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru pred úpravou procesného postavenia žalobcu ako združenia s právnou subjektivitou obsiahnutého v § 82 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z., ktorá sa na základe hore prijatých záverov javí ako nedostatočná.

Po zrušení rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Ústavným súdom Slovenskej republiky sa vec vrátila opäť do štádia odvolacieho konania pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky.

Podľa článku 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa článku 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 135 ods. 1 OSP súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (§ 109 ods. 1 písm. b/). Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihniteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovanom konaní.

Po zrušení rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Ústavným súdom Slovenskej republiky sa vec vrátila opäť do štádia odvolacieho konania pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky.

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) s poukazom na citované právne normy, ako aj s ohľadom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 12. apríla 2012, č. k. IV. ÚS 95/2010 - 80 opätovne, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť, hoci rovnako nie je namieste rozhodnutie krajského súdu potvrdiť.

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve súdy preskúmajú na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 244 ods. 2 OSP v správnom súdnictve preskúmajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len „rozhodnutie správneho orgánu“).

Podľa § 244 ods. 3 OSP rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa § 247 ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 247 ods. 2 OSP pri rozhodnutí správneho orgánu vydaného v správnom konaní je predpokladom postupu podľa tejto hlavy, aby išlo o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú, nadobudlo právoplatnosť.

Podľa § 248 OSP súdy nepreskúmajú

- a) rozhodnutia správnych orgánov predbežnej povahy a procesné rozhodnutia týkajúce sa vedenia konania,
- b) rozhodnutia, ktorých vydanie závisí výlučne od posúdenia zdravotného stavu osôb alebo technického stavu vecí, ak samy osebe neznameniajú právnú prekážku výkonu povolania, zamestnania alebo podnikateľskej alebo inej hospodárskej činnosti,
- c) rozhodnutia o nepriznaní alebo odňatí odbornej spôsobilosti právnickým osobám alebo fyzickým osobám, ak samy osebe neznameniajú právnú prekážku výkonu povolania alebo zamestnania,
- d) rozhodnutia správnych orgánov, ktorých preskúmanie vylučujú osobitné zákony.

Podľa § 250b ods. 1 OSP žaloba sa musí podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Zameškanie lehoty nemožno odpustiť.

Žalobca nesporne napadol rozhodnutie o nepriznaní postavenia účastníka v správnom konaní, ktoré podľa právnej teórie ako aj predchádzajúcej ustálenej súdnej praxe (pozri bližšie napr. rozhodnutia Vrhného súdu v Prahe č. Rs 419 5A 88/97, či Rs 457 5A 7/98, a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžp/1/2010) je rozhodnutím procesnej povahy, a preto je podľa § 248 písm. a/ OSP vylúčené zo súdneho prieskumu.

Súdna prax však, osobitne práve po vydaní rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-240/09 z 8. marca 2011, pripustila aj súdny prieskum týchto procesných rozhodnutí vo veciach týkajúcich ochrany životného prostredia v tom smere, aby občianske združenia so vzťahom k životnému prostrediu boli považované za účastníka správneho konania a mohli tak mať právo plnohodnotne sa zúčastniť aj súdneho konania (k tomu pozri napr. rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 5Sžp/41/2009 zo dňa 12. apríla 2011, 3Sžp/24/2009 z 2. júna 2011, či sp. zn. 3Sžp/48/2009 z 2. augusta 2011).

Rozhodnutie správneho orgánu o tom, či fyzická alebo právnická osoba je alebo nie je účastníkom správneho konania je bezpochyby spôsobilé zasiahnuť do práv, právom chránených záujmov a povinností dotknutého subjektu. Postavenie účastníka konania, ako uviedol aj žalobca, mu poskytuje reálnu možnosť svojim konaním včas ovplyvňovať priebeh správneho konania, ktorá nemusí prislúchať iným subjektom zúčastneným na konaní (zúčastnená osoba). Aj z tohto dôvodu, v záujme zaistenia čo najlepšieho uplatnenia práv na súdnu a inú právnú ochranu (čl. 46 a nasl. Ústavy SR), súdna prax pripúšťa možnosť preskúmavania zákonnosti takéhoto rozhodnutia správneho orgánu.

Z obsahu administratívneho spisu predloženého žalovaným Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že v konaní č. 3537/2008-2.1/KD, o žiadosti Pozemkového spoločenstva bývalých urbarialistov obce Pribylina o povolenie výnimky z podmienok ochrany chráneného živočícha - medveďa hnedého, sa správny orgán samostatným rozhodnutím vysporiadaval s postavením žalobcu v tunajšom konaní vo vzťahu ku konaniu pred správnym orgánom. Rozhodnutím z 22. apríla 2008 Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky ako prvostupňový správny orgán nepriznalo postavenie účastníka konania v označenom správnom konaní. Voči tomuto rozhodnutiu podal žalobca rozklad, o ktorom žalovaný správny orgán rozhodnutím z 26. júna 2008 rozhodol tak, že ho zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Z administratívneho spisu žalovaného nesporne vyplýva, že rozhodnutie bolo žalobcovi doručené dňa 14. júla 2008.

Týmto dňom tiež začala žalobcovi plynúť lehota na podanie žaloby. Keďže zákon o ochrane prírody a krajiny neustanovuje osobitnú lehotu pre jej podanie, žalobca bol v zmysle § 250b od. 1 OSP povinný žalobu podať najneskôr 14. septembra 2008.

Zo súdneho spisu vedeného vo veci Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že žalobca podal žalobu na krajský súd osobne, a to 18. septembra 2008, t.j. po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty na jej podanie.

Podľa § 250d ods. 3 OSP súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Najvyšší súd preto zrušil rozhodnutie krajského súdu a zároveň nevyhovujúc odvolaniu žalobcu, konanie zastavil, pretože žaloba nebola podaná v zákonom stanovenej dvojmesačnej lehote, ktorá uplynula dňa 14. septembra 2008, a teda bola podaná oneskorene (§ 221 ods. 1 písm. h/ OSP v spojení s 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 250d ods. 3 OSP).

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 146 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 224 ods. 1 a § 246c ods. 1 veta prvá OSP tak, že žiadnemu účastníkovi ich náhradu nepriznal, pretože konanie bolo zastavené.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.